సరదా సిన్మాయణం

– లలితా టి.ఎస్

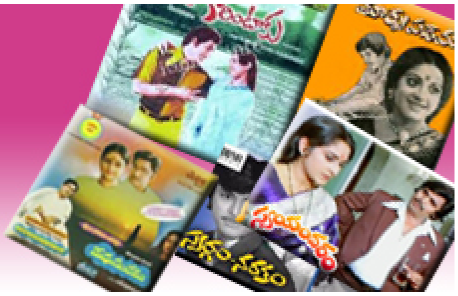

చిన్నప్పుడు చూసిన సినిమా అల్లా కథలుకథలుగా చెప్పుకోవడం అలవాటు - చెల్లెళ్ళతో, నెచ్చెళ్ళతో. మళ్ళీ ఇన్నాళ్ళకి, ఇన్నేళ్ళకి ఆ సరదా పుట్టింది. ఇదో రకంగా ఎప్పుడో వచ్చిన సినిమాల్ని ఇప్పుడు చూస్తూ రాస్తున్న ఇంకోసా-రివ్యూ ఈ సరదా సిన్మాయణం. అన్నట్టు ఓ విషయం చెప్పాలి నేను... పాలు, ఆవాలు ఎలా నిత్యబహువచనాలో, సినిమాలో కనిపించి అలరించే ఎన్టీరామారావు, నాగేశ్వర్రావ్, కృష్ణ, శోభన్‌బాబు, వాణిశ్రీ, జయప్రద, ఎస్వీరంగారావు, సూరేకాంతం, రేలంగి, రాజబాబు - ఎవ్వరైనా సరే, మన సినీ-మా-చుట్టాలే, నిత్యప్రియవచనాలే! అందుకని వాళ్ళ పేర్ల చివర గార్లు, బూర్లు అతికించలేదని నన్ను చీవాట్లెట్టకండేం!

❦❦❦

ముందుగా ఈ సరదా సిన్మాయణం గురించి ఓ చిన్న మాట.

చిన్నప్పట్నుంచీ ఎన్నో సినిమాలు చూశాను. కొన్ని సినిమాలు హిట్లూ, సూపర్ హిట్లూ అంటూ పేర్లు వినడమే కానీ వాటిని ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఆ సినిమాల పేర్లు వెతుకుతూ వుంటే కనిపించిన వాటన్నిటికీ ఒక కామన్ కారక్టరిస్టిక్ ఏంటంటే అవన్నీ దర్శకరత్న దాసరి నారాయణరావు సినిమాలు. "హన్నా! పండగొచ్చినా, ఫ్రెండు వచ్చినా, పరీక్షల ముందు ఆందోళన తగ్గడానికి, పరీక్షలయ్యాక అలసట తగ్గడానికి, ఇలా రకరకాల కారణాలతో నన్ను బోల్డన్ని సినిమాలకి తీసుకెళ్ళిన మా అమ్మ చాలా జాగ్రత్తగా నాకు దాసరి సినిమాలు చూపించకుండా తప్పించేసింది" అనేసుకుని ఇప్పుడు దొరికిందే ఛాన్సు అనుకుని వరస పెట్టి దాసరి సినిమాలు చూడడం మొదలు పెట్టాను. ఒకటో రెండో చూసిన తర్వాత లాజిక్కులందు దాసరి లాజిక్కు వేరయా అనిపించసాగింది.

అలా చూసీ చూడగానే నాకు కాల్చేసినవారికీ, నేను కాల్చేసినవారికీ ఆ కథలు పంచసాగాను. నే చెప్పిన కథలన్నీ విన్నవారి నుంచి ఏకగ్రీవంగా ఒకటే మాట..."నువ్విలా వీటిని మాకు మాత్రమే పంచుటతో ఆగిపోకూడదు. నీలా చిన్నప్పుడు అమ్మ చూపించలేదని, నాన్న తీసుకెళ్ళలేదని ఈ సరి లేని సరదా(సరి) సినిమాలు చూడక ఎంతో వినోదాన్ని, సినీవిజ్ఞానాన్ని కోల్పోయిన వాళ్ళకి ఆరారా అందించడానికి ఈ సినిమాల గురించి రాయాల్సిందే!" అని పట్టుబట్టడంతో ఆ శ్రోతల ప్రోత్సాహంతో నా సినీ-గాథా-అల్లరి మొదలెట్టాను.

❦❦❦

ఈ మాసపు సినిమా **మేఘసందేశం**

నేనెంచుకుంటున్న దాసరివారి సినిమాలన్నీ పంచపాత్రభరితాలు, పంచావతారపూరితాలు. అనగా ***క–స్క్రీ–మా–పా–ద***, ***క–స్క్రీ–మా–ని–ద*** అనబడే దా–సరళీ–సరాలు.

ఇవాళ్టి మేఘసందేశం ***క–స్క్రీ–మా–ని–ద*** సరమన్నమాట. అంటే ఏంటన్నమాటా? కథ–స్క్రీన్‌ప్లే–మాటలు–నిర్మాత–దర్శకత్వం అంటూ పూస గుచ్చినట్లుగా, పూలల్లో దారంలా అన్ని చోట్లా సరదాగా సర్దుకుని దాసరి వున్నట్లన్నమాట.

అటువంటి వెర్సటైల్ పర్సనాలిటీకి ఓ సిన్మతీ–గిద్య–జత సమర్పయామి! అంటూ కథ మొదలెడతా సుమ్మీ!

క-స్మీ-మా-పా-ద:

లెక్కలకు ఐదు పాత్రలు ఎప్పుడును
ఒక్కటి కథయట ఇంకొక్కటి చిత్రానువాదమట
మిక్కిలియౌ మాటట కొండొకచో పాటట
ప్రాముఖ్యముగా దర్శకత్వమట దాసరిది సిన్మతీ !

క-స్మీ-మా-ని-ద:

లెక్కలకు ఐదు పాత్రలు ఎప్పుడును
ఒక్కటి కథయట ఇంకొక్కటి చిత్రానువాదమట
మిక్కిలియౌ మాటట ఇక్కడ నిర్మాత కూడానట
ప్రాముఖ్యముగా దర్శకత్వమట దాసరిది సిన్మతీ !

మొట్టమొదటగా ఈ సినిమా ప్రత్యేకతలు: ఈ సినిమాని దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి గారికి అంకితమిచ్చారు. ఇది అక్కినేని నాగేశ్వరరావు గారికి 200వ చిత్రం. ఇందులో మంగళంపల్లి బాలమురళీకృష్ణ గారు తన స్వంత పాత్రనే పోషించారు. ఇందులో దాసరి వారిది పాట ఒక్కటీ లేదు. అదంత పెద్ద విశేషమేమీ కాదు కానీ కూసింత ఉపశమనం. కేశాలంకరణకి జయసుధకో కమల, జయప్రదకో కమల చేసినట్లున్నారో, లేకపోతే ఒకే కమల రెండు సార్లు విడివిడిగా అనబడ్డారో కానీ ఆ టైటిల్ కార్డ్ చదవడానికి బావుంది. ఇంకా ఇందులో జయప్రద తమ్ముడు రాజబాబు కూడా ఒకట్రెండు సీనుల్లో మాట్లాడుతూ కనిపించాడు. అంత మాత్రానికే నటించాడు అనాలని నాకనిపించట్లేదు. అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్స్ పేర్లలో ఒక పేరు యిమంది రామారావు. అది చూడగానే ప్రస్తుతానికి యూట్యూబ్లో ఇప్పుడు మన మధ్య లేని వారి చాలా మంది రహస్యాలను టీవీధి-భాగోతం టైపులో పారాయణ చేస్తున్న ఒకానొక సీనియర్ జర్నలిస్ట్ ఈయనేనేమో అనిపించింది. అంతే...అంతకు మంచి ప్రత్యేక ఆసక్తి ఏమీ లేకపోయింది ఆ పేరు మీద. ఇంకొక్క విశేషం ఈ సినిమా ఆద్యంతం వినిపించే నేపథ్యసంగీతం వింటున్నంత సేపూ 1980ల్లో జైపూర్ రాజప్రాసాదాల గురించిన డాక్యుమెంటరీలు తెగ గుర్తొచ్చాయి.

ఈ కబుర్లు దారి వదిలి దాసరి కథ దారి పడితే...

కథ మొదలు వర్తమానంలో. రవిబాబు(నాగేశ్వర్రావ్) కుర్చీలో కూర్చుని ఓ కాయితం వెనకాల ఇంకో కాయితం రాసిచ్చేస్తూ వుంటే ఆ కాయితాలు అందుకుని ఆయన వసతీమణి పద్మ(జయప్రద)"*ముందు తెలిసెనా ప్రభూ ...*" అని పాడేస్తూ వుంటుంది. ఒక్క చరణం పాడుతుందో లేదో ఇంతలో భుజానికో సంచీ వేసుకుని ఒకబ్బాయి(రాజా) వస్తాడు. వచ్చి "మీరు హంపీలో వున్నప్పుడు మా ఇంట్లోనే వుండేవారు. మీ అపూర్వ దంపతుల గురించి ఓ పుస్తకం రాశాను, చదవండి" అని "రవి కిరణాలు" అనే పుస్తకం ఇచ్చి వెళ్తాడు. ఆ పుస్తకంలో పేజీలు తిరగేసిన పద్మ కళ్ళ ముందు గతం గిర్రున తిరుగుతుంది.

ఇక్కణ్ణించి ఆ గతాన్ని నేనూ ఓ కథ లాగే చెప్తాను.

అనగనగా ఓ గోదారి ఒడ్డు. ఆ ఒడునే ఓ పల్లెటూరు. ఆ ఊళ్ళో ఓ మండువా ఇల్లు. ఆ ఇంట్లో ఓ ఉయ్యాలబల్ల. ఆ గోదారొడ్డునున్న పల్లెటూళ్ళోని మండువాఇంటిలో ఉయ్యాలబల్ల మీద కూర్చుని ఊగేదెవరంటే ఇంకా కవి కాని రవిబాబు. గుఱ్ఱబ్బండిలో వస్తూ వెళ్తూ వున్న ఆయన్ని చూసి పేకాట కూడా మానేస్తూ వుంటారు ఊళ్ళోవాళ్ళు. ఇంకా కవి కాని రవిబాబు గారేమో దండలేయించుకుని బడిలో జండావందనాలు చేస్తూ వుంటాడు. ఇంటికొచ్చి కాళ్ళు కడుక్కుని మండువా అరుగు మీద భోంచేస్తూ వుంటాడు.

రవిబాబుకో భార్య పార్వతి (జయసుధ). వారానికి మూడు రోజులు తడిబట్టలతో పూజలూ, వ్రతాలూ చేస్తూ, ఇంటికొచ్చిన భర్తకి భోజనం వడ్డించే తీరిక కూడా లేకుండా తులసికోట చుట్టూ ప్రదక్షిణాలు చేస్తూ వుంటుంది. కాఫీ నీళ్ళు కూడా తాగక కటిక ఉపవాసాలు చేస్తూ, కటిక నేల మీద పడుకుంటూ వుంటుంది.

వీళ్ళిద్దరికీ ఓ కూతురు – ఓ పదేళ్ళు కూడా లేని పాప, లక్ష్మి. ఎప్పుడూ అమ్మ వెనకాల ప్రదక్షిణాలు చేస్తూ వుంటుంది. ఇసకలో కాళ్ళీడ్చుకుంటూ వెళ్ళిపోయే నాన్న, ఉన్నపళాన వదిలేసి ఊరెళ్ళిపోయే అమ్మ వున్నా, ఇంట్లో ఎవరూ లేకపోయినా ఒక్కతే వుండగలుగుతూ వుంటుంది.

పార్వతికి అన్న, రవీంద్ర బాబుకి బావ జగన్నాథం గారనబడే జగ్గయ్య. ఈయనకి భార్యా-పిల్లలూ-సంసారం ఏమీ వున్నట్లుండవు. ఈయన పనల్లా ఏంటంటే హఠాత్తుగా కవై పోయి ఇల్లూ-ఇల్లాలూ-పిల్లా పట్టకుండా కవితలు రాసుకుంటూ, పాడుకుంటూ తిరుగుతున్న బావగారు రవీంద్రబాబుని ఏ ఇసక మేటల్లోంచో, ఏ ఒడ్డుకి కట్టేసిన పడవల్లోంచో వెతికి పట్టుకుని ఇంటికి తీసుకు రావడం. వీళ్ళతో పాటు ఊళ్ళో ఉండే ఇంకొందరు జనాలు. వీళ్ళందరూ గోదావరికి ఈవల దరి వారు.

ఇక గోదావరికి ఆవల – ఓ పిన్ని, ఆ పిన్నితో పాటు పద్మ (జయప్రద), చంద్రిక(సుభాషిణి) అనే ఇద్దరు అక్కచెల్లెళ్ళు. కళావంతులైన ఇంతులు. వీళ్ళిక రోజంతా జయదేవుని అష్టపదులు పాడుకుంటూ, గోదారికి ఆ దరినున్న ఊరి నుంచి వచ్చేవారికి నచ్చే రీతిలో ఆడుకుంటూ కళాసేవ, కళాభిమానుల సేవా చేస్తూ వుంటారు.

ఓ రోజు రవిబాబు కుర్రాళ్ళు సరదాపడే మేజువాణీలు వద్దని మంగళంపల్లి సంగీతబ్బాణీలు వినే కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేయిస్తాడు ఊళ్ళో. ఓ చల్లటి రేయిలో, చల్లటి గాలి అలల నడుమ, సంగీతాంబుధిలో పూర్ణచంద్రుడిలా వెలిగిపోతూ మంగళంపల్లి వారు "***పాడనా వాణి కళ్యాణిగా...***" పాడుతూ వుంటారు. అదే పాటకి భరతనాట్యం డ్రెస్ వేసుకుని పట్టపగలు నాట్యం చేస్తున్నట్టు జయప్రద కనిపిస్తుంది. ఆమె చుట్టూ గోదారికావల వూరివారు కొందరు కూర్చుని చూస్తూ వుంటారు. గోదారి ఒడ్డుకి ఇవతల రాత్రి, అవతల పగలు చూపించడం దాసరి దర్శకత్వ చమత్కారం సుమ్మీ!

సరే! మంగళంపల్లి వారి మధురగానానికి రవిబాబు మైమరచిపోతాడు. రాత్రి పడకగదిలో కూడా ఆ పాటే తలచుకుని పరవశిస్తూ వుంటాడు. ఓ రాత్రి ఇల్లాలికి ఉపవాస జనిత నీరసం, ఇంకో రాత్రి ఇంటాయనకి మధురగానామృతపానానంతర పరవశం. అదీ వారి సంసారభవసాగరసారం.

పడగ్గదిలో వుండాల్సిన రవిబాబు హఠాత్తుగా గోదారొడ్డున ఇసకలో నడుస్తూ కనిపిస్తాడు. అతనికి దూరంగా పడవలో ఒకమ్మాయి "ప్రియే చారుశీలే" అంటూ జయదేవుని అష్టపది పాడుతూ వెళ్తున్నట్లు తోస్తుంది. అదేం పడవ ప్రయాణమో గానీ గోదావరికి ఈ దరి నుంచి ఆ దరికి కాక ఒక ఒడ్డు అంచునే వెళ్తూ వుంటుంది – ఏదో సరదాగా షి-కారు చేస్తున్నట్టు. ఆ పాట వింటూ వింటూ వున్న రవిబాబు ఇంటికొచ్చేసి "***ఆకులో ఆకునై***" అంటూ ఓ పాట రాసేసి, ఆ పాట తన భార్య పార్వతి పాడుతున్నట్లూహించుకుంటూ వుంటాడు.

రవిబాబు ఇలా కవిబాబుగా మారుతూ వుండగా ఆ ఊళ్ళో జరిగే మార్పులు ఏంటీ అంటే మగపిల్లలు బడులూ, మగపెద్దలు పనులూ మానేసుకుని గోదారి కవతల అమ్మాయిల నాట్యాలు చూడ్డానికి పడవలేసుకుని వెళ్ళిపోతూ వుంటారు. ఊళ్ళో మగవాళ్ళెవరూ సాయంత్రాలు ఇళ్ళల్లో వుండట్లేదని రవిబాబుకి ఆడవాళ్ళు మొరబెట్టుకుంటారు. ఆ పళంగా రవిబాబు కూడా ఓ పడవేసేసుకుని అవతలొడ్డుకెళ్ళిపోయి మేజువాణీలు జరుగుతున్న ఇంటి ముందు నించుని వుంటాడు. అతన్ని చూసి అటుపక్కగా రాబోతున్న వూరి పిన్నా-పెద్దా-మగవాళ్ళంతా ఎక్కొచ్చిన పడవల్ని వెనక్కి తిప్పుకుని ఊళ్ళోకి వెళ్ళిపోతారు.

రవిబాబు పగలనక, రేయనక, ఎండనక, వాననక ఆ చెట్టుకిందే కూర్చుని వుంటాడు ఊళ్ళో వాళ్ళని అటు రానీయకుండా చూడడానికి. ఇంతలో ఆ ఇంట్లోంచి "*ప్రియే చారుశీలే*" అన్న జయదేవుని అష్టపది వినిపిస్తుంది. ఆ ఇంట్లో వున్న అక్కచెల్లెళ్ళిద్దరు పద్మ, చంద్రిక (జయప్రద, సుభాషిణి) ఆ అష్టపదికి నాట్యం అభినయిస్తూ వుంటారు. అది వినగానే వర్షంలో తడుస్తూ నించున్న రవిబాబు ఆశువుగా అష్టపదికి తెలుగు అనువాదం పాడేస్తాడు.

అష్టపదికి ఈ కింది తెలుగు పదాలు రాసిన వేటూరివారికి అక్షరలక్షలిచ్చేవారేమో రాజుల కాలమైతే!

వదసి యది కించి దపి దంతరుచికౌముదీ హరతి దరతిమిర మతిఘోరం
పలికితే చాలు నీ పలువరుస వెన్నెలలు, కలికి! నా ఎడద చీకటుల పోద్రోలు
స్ఫురదధరశీధనే తవ వదన చంద్రమా రోచయతు లోచన చకోరం
నీ మోము జాబిల్లి మోవి తేనియలు నా నయనములు చకోరమ్ములై గ్రోలు

పాట పాడుతున్న రవిబాబుని తలమీద ఎవరో కర్రతో కొట్టి పారిపోతారు. దెబ్బ తగిలిన రవిబాబు తలకి కట్టుకడతారు పద్మ ఇంట్లోని వారు. దెబ్బ నుంచి తేరుకుని లేచిన రవిబాబు పద్మ ఎంత వుండమన్నా వుండకుండా రాత్రికి రాత్రి పడవెక్కి గోదారి దాటి వూళ్ళో కెళ్ళిపోతాడు. వెళ్ళిపోయినవాడు ఊరికే వుంటాడా – ఉహూ! గోదారొడ్డున పద్మ, చంద్రికలు అభినయిస్తూ వుంటే అష్టపదులు తెనిగిస్తూ వుంటాడు. తను రాసినవి తీసుకుని పద్మ ఇంటికెళ్ళి చదవమని ఇస్తాడు. అలా అలా స్నేహం పెంచుకుని వూరివాళ్ళందరినీ ఏ ఇంటికైతే వెళ్ళనీయకూడదని కాపలా కాశాడో ఆ ఇంటికి తను మాత్రమే వెళ్ళి వస్తూ వుంటాడు. ఆ విషయం తెల్సిన పార్వతి బాధపడుతుంది. అంతకన్నా చేసేదేముంది కానీ!

ఓ రోజు వర్షంలో గుడికెళ్ళిన పార్వతి, అదే సమయంలో వచ్చిన పద్మని చూసి ఎవరో తెలీయక వర్షం తగ్గేదాకా తన ఇంట్లో వుండమని, గుఱ్ఱబ్బండి ఎక్కించుకుని ఇంటికి తీసుకొస్తుంది. అదేంటో వర్షం వస్తూ వుంటే ఎవరైనా తడవకుండా వుండాలని బండి లోపలికి కూర్చుంటారు. వీళ్ళిద్దరూ మాత్రం సగం వర్షంలో తడిసేలాగా కాళ్ళు బయట వేళ్ళాడేసి కూర్చుంటారు. సరే! మొత్తానికి ఇంటికి వస్తారు. వర్షం వెలిశాక వెళ్తానన్న పద్మకు బొట్టు పెట్టి పంపిస్తుంది పార్వతి. అప్పుడే వాళ్ళింటికి వస్తున్న వూళ్ళోవాళ్ళు పద్మే గోదావరి అవతలి గట్టమ్మాయి అని చెప్తారు. అంతే... పద్మని గుఱ్ఱబ్బండి ఎక్కించడానికి వెళ్ళిన కూతురు పదేళ్ళ పిల్ల లక్ష్మి వచ్చేవరకు కూడా ఆగకుండా, వున్నపళంగా వూరెళ్ళిపోయి తన అన్నయ్య జగ్గయ్య దగ్గర వెక్కివెక్కి ఏడుస్తూ కనిపిస్తుంది పార్వతి తరవాతి సీనులో.

ఇటుపక్క రవిబాబు కూడా పద్మ "*నిన్నటిదాకా శిలనైనా...*"అంటూ పాడుతూ ఆడుతుంటే చూస్తూ మైమరచి పోతూ వుంటాడు. మొత్తానికి అంత పెద్ద ఇంట్లో పిల్లొక్కతే వుంటుంది. వూర్నుంచి వచ్చిన జగ్గయ్యకు, జయసుధకు తలుపు తీసిన లక్ష్మి ఒక్కతే కనిపిస్తుంది. నాన్నెక్కడా అనడిగిన మావయ్యకు "అమ్మ ఊరెళ్ళినప్పటినుంచీ ఇంటికి రాలేద"ని చెప్తుంది ఆ పాప. ఎంతటి భాధ్యతా రాహిత్యం! ఎంత సినిమా ఐతే మాత్రం ఇంత ఫిల్మాటిక్ లిబర్టీనా! పదేళ్ళ పాపని లంకంత ఇంట్లో వదిలేసి అమ్మ వూళ్ళోకి, నాన్న ఏట్లోకి వెళ్ళిపోవడమే, హన్నా! కళాత్మకమైన సినిమా, ఇల్లాంటి అల్పాతి అల్పమైన విషయాలు పట్టించుకుంటే కళారాధనకి ద్రోహం చేసినట్టేమో! ఆ పాపం, దోషం నాకెందుకు గానీ, ఆట్టే సందేహాలడక్కుండా కథ చెప్పేసుకుంటా!

ఇంత జరిగినా రవిబాబు ఇంటికి రాడు. పార్వతి అన్నగారు జగనాథం వూళ్ళో వాళ్ళతో మాట్లాడి తన బావగారు ఏం చేస్తున్నాడో తెలుసుకుంటాడు. ఇంతలో సాయంత్రం అయ్యి చీకటి కూడా పడుతుంది. "అన్నయ్యా! మీరు భోజనానికి రండి" అన్న పార్వతితో "బావగార్ని రానీయ్ ఇద్దరం కలిసి భోంచేస్తాం" అంటాడు జగన్నాథం. అలా చూసి చూసి చాలా రాత్రి అయ్యాక గోదావరి ఆవలొడ్డుకి వెళ్ళి రవిబాబుని తీసుకొద్దామని బయల్దేరి పడవెక్కబోతూ పక్కకి చూసిన జగన్నాథానికి అక్కడే ఓ పడవలో కూర్చుని కవితలు రాసుకుంటున్న రవిబాబు కనిపిస్తే దగ్గరుండి అతన్ని ఇంటికి తీసుకొస్తాడు జగన్నాథం. బావగారి వరస చూసి, అతను రాసిన కవీతలు చదివి, ఆ కవితలకి ప్రేరణ పద్మేనని అర్థమై జగన్నాథం పద్మ ఇంటికి వెళ్ళి, ఆమె వల్ల తన బావైన రవిబాబు చెడిపోతున్నాడని, తన చెల్లెలి కాపురం కష్టాల్లో పడిందని చెప్పి ఆ ఊరు వదలి వెళ్ళిపొమ్మంటాడు. పద్మతో మాట్లాడి వచ్చిన సంగతి చెప్పిన జగన్నాథాన్ని "ఎందుకెళ్ళావక్కడికి?" అనడుగుతుంది పార్వతి. ఏంటో! పార్వతికి కన్సిస్టెన్సీ తక్కువ – ఒకసారి "అన్నయ్యా! మీరు..." అంటుంది, ఇంకోసారి "నువ్వు" అంటుంది. అచ్చు నేను అప్పుడప్పుడూ అచ్చుతప్పులతో రాసే నా వ్యాసాల్లాగే!

సరే! ఇంతట్లో పద్మ జగన్నాథం వల్ల ఊరొదిలి వెళ్ళిపోయిందని తెల్సుకున్న రవిబాబు తను ఇల్లూ, వాకిలీ, భార్యా, పిల్లలూ పట్టకుండా తిరగడానికి పద్మ కళాభినయం తనలో కలిగించిన భావావేశమే కారణం, అది అర్థం చేసుకోలేని మీ అందరూ వ్యర్థం అని గట్టిగా అరిచి పద్మ ఖాళీ చేసిన ఇంటికి వెళ్ళిపోయి అక్కడ బండల మీద బొగ్గుతో కవితలు రాసుకుంటూ వుంటాడు. ఈ సినిమా ఏ దారినో, గోదారినో నడిస్తే నడవనీ గాక పాలగుమ్మి పద్మరాజుగారి పద్యాలు ఏసుదాసుగారి మెత్తనైన స్వరంలో అద్భుతంగా పలికాయి.

ఏ సీమల ఏమైతివో! ఏకాకినీ, నా ప్రియా!
ఏలాగీ వియోగాన వేగేనో, నా ప్రియా!
ఏలాగీ మేఘమాస మేగేనో, ప్రియా! ప్రియా! ప్రియా!
గడియ గడియ ఒక శిలయై కదలదు సుమ్మీ!
ఎద లోపల నీ రూపము చెదరదు సుమ్మీ!
పడి రావాలంటే వీలు పడదు సుమ్మీ! వీలు పడదు సుమ్మీ!

★★★ ★★★ ★★★

దారులన్నియు మండె దశదిశలు ముంచెత్తె
నీరంధ్ర భయదాంధకార జీమూతాళి
ప్రేయసీ! ప్రేయసీ! వెడలిపోయితివేల
ఆ అగమ్య తమస్వినీ గర్భ కుహరాల

★★★ ★★★ ★★★

ఎపుడు నీ పిలుపు వినబడదో అపుడు నా అడుగు పడదు
ఎచ్చటికో పైనమెరుగక ఎందుకో వైనమందక నా అడుగు పడదు

★★★ ★★★ ★★★

బొగ్గుతో ఈ విధంగా కవితలు రాస్తూ విరహంతో విలపిస్తున్న రవిబాబుని జగన్నాథం వెళ్ళి ఇంటికి తీసుకొస్తాడు. ఓ నెల రోజుల పాటు పద్మ జ్ఞాపకాలతో రాసిన కవితలన్నింటినీ "మేఘసందేశం" అనే పేరుతో ఓ పుస్తకం అచ్చు వేయించి రవిబాబుకి సన్మానం ఏర్పాటు చేస్తాడు జగన్నాథం.

ఆ సన్మానసభకి పద్మ వస్తుంది. ఆమెని చూసి సభని, సభ కొచ్చిన వాళ్ళని వదిలి "పద్మా, పద్మా!" అని అరుస్తూ పరిగెడతాడు కవిబాబైన రవిబాబు. ఎక్కడెక్కడో తిరిగి రాత్రికి ఇంటికొస్తాడు. "ఎందుకిలా చేస్తున్నారు?" అని నిలదీసిన జగన్నాథానికి "నాకూ, నీ చెల్లెలికీ అభిరుచులు కలవలేదు" అని చెప్తాడు రవిబాబు. అది విన్న జగన్నాథం పార్వతిని తన ఇంటికి తీసుకెళ్ళిపోతాడు.

వాళ్ళెళ్ళిపోయాక ఏదో పెళ్ళి ఊరేగింపు చూస్తూ పార్వతితో తన మొదటిరాత్రిని గుర్తు చేసుకుంటాడు రవిబాబు. కళాత్మక తెలుగు సినిమాల్లో ఇంత ఫికిల్-మైండెడ్-ఆత్మని చూసిన జ్ఞాపకం ఇదే నాకు. ఏదెలా వున్నా ఈ సందర్భంలో వచ్చే "***సిగలో... అవి విరులో***" అనే పాట ఒక స్వరాల-వరాల-మూట. ఎదురుగా వున్న మనసైన మగువ అందాన్ని "***ఎదుట... నా ఎదుట... ఏవో సోయగాల మాలికలు***" అనడం, "***చిరునవ్వుల అరవిడిన చిగురాకు పెదవుల మరిగి...మరలి రాలేవు నా చూపులు...*** "అని వాపోవడంలో వున్న భావుకత్వం, భావకవిత్వం దేవులపల్లి వారి కవితాప్రసాదం. అందులోనూ ఏసుదాసుగారు పాడడంతో పాట లోని ఉన్నతమైన సాహిత్యం మరింత ఉదాత్తంగా వినిపిస్తుంది.

పార్వతి జ్ఞాపకాలతో ఇంటికి తిరిగొస్తున్న రవిబాబుకి ఇంతకు ముందు తనెవరికైతే బుద్ధి చెప్పాడో ఆ ఊరివాళ్ళే కనిపించి "అమ్మగారిని ఉసురు పెట్టకండి" అని చెప్తారు. గుఱ్ఱబ్బండెక్కి అన్నగారింట్లో వున్న తన దగ్గరికొచ్చిన రవిబాబుని "మీతో నేను కలిసివుండలేను" అని చెప్పి పంపించేస్తుంది పార్వతి. అలా ఎందుకు చేశావ్ అనడిగిన అన్న జగన్నాథానికి "ఆయన మనసు నా మీద లేదని తెల్సు, అందుకే అలా చెప్పి పంపించేశాను" అని చెప్తుంది. ఏడుస్తుంది.

పార్వతి దగ్గర్నుంచి వెళ్ళిపోయిన రవిబాబు గడ్డం పెంచుకుని, మళ్ళీ పద్మని తలచుకుని విరహగీతాలు పాడుతూ వుంటాడు "***ఆకాశ దేశాన ఆషాఢ మాసాన***" అంటూ. ఈ పాటని స్వరంలో తేనె నింపుకుని పాడారు ఏసుదాసు గారు. రవిబాబు పాటలు పాడుకుంటూ, "పద్మా, పద్మా" అని కలవరిస్తూ తిరుగుతూ హంపి చేరతాడు. అక్కడ గుడి దగ్గర పడిపోతే ఎవరో వాళ్లింటికి తీసుకెళ్ళి వైద్యం చేయిస్తారు.

ఈలోగా హంపి లోనే వున్న పద్మ చెల్లెలు చంద్రికని పెళ్ళి చేసుకుంటానని ఇంతకు ముందున్న గోదారి ఒడ్డునున్న ఊర్నుంచి ఓ అబ్బాయి వస్తాడు. ఆ అబ్బాయిగా నటించిన అతను జయప్రద తమ్ముడు రాజబాబు. అతను రవిబాబు హంపిలోనే వున్నాడని ఊళ్ళో అందరూ అనుకుంటున్నారని చెప్తాడు. ఆ మాట వినగానే పద్మ హంపి కొండల్లో, కోట శిధిలాల్లో రవిబాబుని వెతకడానికి వెళ్తుంది. అక్కడ రాతిరథం దగ్గర గోడల మీద బొగ్గుతో రాసిన "***నవరస సుమ మాలిక***" అన్న కవితని చదివి ఆ పాటను రవిబాబు పాడుతున్నట్టు, తను నాట్యం చేస్తున్నట్టు ఊహించుకుంటుంది. ఈ సినిమా మొత్తంలో పద్మగా నటించిన జయప్రద కొంచెం పసుపు రంగులోనే కనిపిస్తుంది, ముఖ్యంగా మొహం. ఈ పాటలో మరీ "***ఆ మోహమూ ఎంతో పచ్చబడ్డదీ***" అన్నట్లానింది. అన్నట్టు హంపి శిధిల కుడ్యాల మీద బొగ్గుతో రాతలు రాయించిన దర్శకరత్నని ఆ రాయీ-రప్ప సాక్షిగా తిట్టుకున్నా. రాతి మీద బొగ్గు రాతే కదా, కడిగేస్తే పోతుంది అనుకుని అలా చేశారేమో కానీ నాకసలు నచ్చలేదు.

సరే! రవిబాబుని వెతుక్కుంటూ వెళ్ళిన పద్మకి రాతి మీద రాతలు తప్ప రాసిన రవిబాబు కనిపించక ఇంటికి తిరిగొచ్చి నిరాశగా ఏడుస్తుంటే చెల్లెలు చంద్రిక, కాబోయే మరిది ఓదార్చి పద్మ నాట్య ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేస్తే అది తెలిసి రవిబాబు అక్కడికి తప్పక వస్తాడు అని చెప్పి పద్మని నాట్యప్రదర్శనకి ఒప్పిస్తారు.

ఈలోగా రవిబాబు పద్యాలు పాడుకుంటూ హంపి శిధిలాల్లో తిరుగుతూ వుంటాడు. ఆ సందర్భం లోని పాలగుమ్మివారి పద్యమింకొకటి:

ఆశలు రాలి ధూళి పడినప్పుడు – గుండెలు చీల్చు వేదనావేశము వ్రేల్చినప్పుడు
వివేకము గోల్పడి సల్పినట్టి ఆక్రోశము – రక్తబిందువులలో రచయించితి నేను
మేఘసందేశము రూపు దాల్చెనది నేడు – ఇది యేమి మరా కవిత్వమో!

రవిబాబుని రక్షించి తమ ఇంటిలో ఆశ్రయమిచ్చిన రంగమ్మ అనే ఆవిడకి అతనే మేఘసందేశం పద్యకావ్యం రాసిన కవి అని తెలిసి, జగన్నాథానికి ఉత్తరం రాస్తుంది, రవిబాబు హంపిలో తమ ఇంట్లో ఉన్నాడని. ఆ ఉత్తరం చూసిన వెంటనే జగన్నాథం పార్వతిని, మేనకోడలు లక్ష్మిని వెంటబెట్టుకుని హంపిలో రంగమ్మ గారింటికి వస్తాడు. ఇంతలో ఊరంతా శిధిలాల్లో, దుమ్ములో తిరిగి పద్యాలు పాడినా అస్సలే మాత్రం మాయని మల్లెపూవులాంటి బట్టల్లో రంగమ్మ గారింటికి తిరిగొచ్చిన రవిబాబు వాకిట్లోనే కనిపించిన పార్వతి, జగన్నాథాలని చూసి చడీ-చప్పుడు లేకుండా వెనక్కి తిరిగి ఓ బస్సెక్కి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోతూ వుంటాడు. ఆ బస్సులో పక్కన కూర్చున్న ఒకాయన చేతిలో పద్మ ఇవ్వబోతున్న "రాధికా విరహగీతం" నాట్యప్రదర్శన ప్రకటన చూసి బస్సు దిగి వెనక్కి నడుచుకుంటూ హంపి వైపు వస్తాడు రవిబాబు. పార్వతికి కూడా రంగమ్మగారి అబ్బాయి తెచ్చిన కరపత్రం వల్ల పద్మ నాట్యప్రదర్శన గురించి తెలుస్తుంది.

"***రాధికా కృష్ణా రాధికా***" అన్న జయదేవుని అష్టపదిని అభినయిస్తూ పద్మ నాట్య ప్రదర్శన మొదలవుతుంది. అనుకున్నట్టుగానే రవిబాబు అక్కడికి వచ్చి మధ్యలో పాట అందుకుని తనూ పాడతాడు. పద్మ, రవిబాబు కలుస్తారు. అదే సమయానికి అక్కడికి వచ్చిన పార్వతి, జగన్నాథం ఒకరి చేతుల్లో ఒకరుగా వున్న పద్మ, రవిబాబుల్ని చూసి పలకరించకుండానే వెనక్కి వెళ్ళిపోతారు.

రంగమ్మగారి అబ్బాయినంటూ వచ్చిన మధు (రాజా) ఇచ్చి వెళ్ళిన "రవికిరణాలు" పుస్తకం చదువుతున్న పద్మకి వెనక జరిగిన సంగతులన్నీ ఇలా గుర్తుకొస్తాయి.

ఇక వర్తమానానికొస్తే రంగమ్మగారి అబ్బాయి మధుతో రవిబాబు, పార్వతిల కూతురు లక్ష్మికి పెళ్ళి నిశ్చయిస్తారు. జగన్నాథం వచ్చి రవిబాబుని కూతురి పెళ్ళి జరిపించమని అడిగితే "నాకా బంధాలన్నీ ఎప్పుడో తెగిపోయాయి, రానంటాడు" రవిబాబు. జగన్నాథం పద్మతో "ఆయన రాకపోతే దానికి నువ్వే కారణం అనుకుంటారు అందరూ" అని అనగానే పద్మ రవిబాబుకి నచ్చజెప్పి కూతుర్ని కన్యాదానం చేసి రమ్మని పంపిస్తుంది.

ఈ పెళ్ళి సీనులో పెళ్ళికొడుకు కాళ్ళు పాలతో కడుగుతారు పార్వతి, రవిబాబులు. అది కొంచెం వింత ఆచారంలా అనిపించింది నాకు. పైగా శుభమా అని పెళ్ళి జరుగుతుంటే పార్వతి తెల్లరంగు నూలు చీర కట్టుకోవడం కూడా సందర్భానికి తగినట్లనిపించలేదు. కళాత్మక చిత్రం అని సరిపెట్టేసుకున్నా.

పెళ్ళింటికి వచ్చిన రవిబాబుకి కూతురి పెళ్ళి జరిపించి వెనక్కి వెళ్ళిపోవడానికి బయల్దేరుతూ పార్వతికి వెళ్ళొస్తానని చెప్పడానికి వచ్చి ఆమె ఒడిలో "పద్మ, పద్మ" అని కలవరిస్తూ మరణిస్తాడు.

అదే సమయానికి రవిబాబు రాక కోసం ఎదురు చూస్తున్న పద్మ "***బ్రతుకంతా ఎదురుచూచు పట్టున రానే రావు. ఎదురరయని వేళ వచ్చి ఇట్టే మాయమౌతావు, కదలనీక నిముసము నను వదలిపోక నిలుపగా, నీ పదముల బంధింపలేను హృదయము సంకెల జేసి...***" అని పాడుకుంటూ వుంటుంది. ఇంతలో రవిబాబు ఆత్మ అక్కడికి వచ్చి పద్మని కూడా తనతో తీసికెళ్ళిపోతుంది. రవిబాబు మరణవార్త చెప్పడానికి వచ్చిన జగన్నాథానికి పద్మ కూడా చనిపోయి కనిపిస్తుంది.

చివరిగా పాలగుమ్మి పద్మరాజుగారి పద్యంతో సినిమా ముగుస్తుంది.

పూవుతావి వలె పదము భావము వలె
కలిసిపోయిన అరిది జంటలకు ఒక్కటే ప్రాణనాడి
తనువులు వేరైన గానీ బ్రతుకులో మృతిలో ఎడబాటు లేదు

మాసమేమో చైత్రమాసం. సినిమా ఏమో ఆషాఢమాసపు విరహాన్ని మోసుకొచ్చే మేఘసందేశం. దీన్నెన్నుకోవడానికి కారణం ఒకే ఒక్కటి. వికారి నామ సంవత్సర ఉగాది వేళల కవి–పిక–త్రయపు (దేవులపల్లి, వేటూరి, పాలగుమ్మి) కవితా కూజితాలని తలచుకోవడం.

(వచ్చేనెల మరో సరదా సినిమా కబుర్లతో)

Post your comments